

AWT Jaarverslag 2013

Samenstelling raad en secretariaat

De AWT bestond in 2013 uit tien leden, inclusief de voorzitter. In totaal hebben zij elf keer plenair vergaderd waarvan eenmaal verspreid over twee dagen. Naast de plenaire bijeenkomsten komen raadsleden en raadsmedewerkers ook in kleinere samenstellingen bijeen, in de zogeheten projectgroepen die rond het adviestraject worden geformeerd.

De samenstelling van de raad was in 2013 als volgt:

Prof.dr. J.A. (Jan Antonie) Bruijn (voorzitter tot 1 maart 2013)
Prof.dr. U. (Uri) Rosenthal (voorzitter per 1 maart)
Prof.dr.ing. D.H.A. (Dave) Blank
Mevrouw ing. T.E. (Thecla) Bodewes
Mevrouw prof.dr. V.A. (Valerie) Frissen
Prof.dr. E.C. (Eduard) Klasen
Prof.dr. E. (Emmo) Meijer
P. (Patrick) Morley Msc.
Dr.ir. A.J.H.M. (Arno) Peels
Prof.dr.ir. M.F.H. (Martin) Schuurmans
Prof.dr. L.L.G.(Luc) Soete

Het secretariaat bestond aan het eind van 2013 uit elf personen. Gezamenlijk ondersteunen zij de raad inhoudelijk en facilitair bij zijn werkzaamheden. De samenstelling van het secretariaat was in 2013 als volgt:

Secretaris / Directeur

Mevrouw Dr. D.J.M. (Dorette) Corbey

Wetenschappelijke staf

Dr. P.J.M. (Paul) Diederer (plaatsvervangend secretaris/directeur)
Dr. M.J. (Marcel) Kleijn (senior raadsmedewerker)
Dr. L.E.G. (Luc) Rietveld (senior raadsmedewerker)
Drs. V. (Victor) van Rij (senior raadsmedewerker tot 1 maart)
Mevrouw S. (Sophie) Roborgh, MA., MSc. (medior raadsmedewerker tot 1 augustus)
Drs. W. (Wijnand) van Smaalen MSc (medior raadsmedewerker)
Dr. K.A. (Kathleen) Torrance (senior raadsmedewerker)
Drs. R. (Ruud) Verschuur (medior raadsmedewerker)

Ondersteuning

Mevrouw R. (Rita) Isrie
Mevrouw S. (Sharita) Peek
Mevrouw E. (Esther) de Swart
Mevrouw G. (Trudi) van der Wiel

Financiën

De AWT heeft een jaarbudget van ca. 1,4 miljoen euro. Het merendeel van dit budget (ca. 1 miljoen euro) gaat naar personele kosten: vergoedingen van raadsleden en voorzitter en salarislasten van het secretariaat. Verder heeft de AWT 50.000 euro gespendeerd aan inhuur van externe deskundigen, veelal door studies te laten uitvoeren. Operationele kosten (vooral drukwerk en verzenden) en huisvestingskosten (huur pand, schoonmaak e.d.) vormen de resterende kosten posten. Over de besteding van de middelen die de AWT van OCW en EZ krijgt, legt hij natuurlijk op reguliere wijze verantwoording af aan deze departementen.

Uitgebrachte adviezen in 2013

Het afgelopen jaar was een productief jaar. In totaal heeft de AWT in 2013 vier adviezen uitgebracht, drie briefadviezen en één landenstudie.

Adviezen

AWT-advies 80: Maatwerk in onderzoeksinfrastructuur. Strategisch investeren in grootschalige onderzoeksfaciliteiten. April 2013

AWT-advies 81: *Kiezen voor kenniswerkers. Vaardigheden op de arbeidsmarkt voor kenniswerkers.* Augustus 2013

AWT-advies 82: *Waarde creëren uit maatschappelijke uitdagingen.* Oktober 2013

AWT-advies 83: *Going Dutch. De kennissamenleving in internationaal perspectief.* December 2013

Briefadviezen

Briefadvies aan de minister van OCW en EZ naar aanleiding van het regeerakkoord, 10 januari 2013.

Briefadvies aan minister van EZ en Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en staatssecretaris van OCW inzake bundelen van krachten met een 'Connection Point Netherlands China', 24 januari 2013.

Briefadvies aan de minister van OCW en EZ inzake de eerste observaties uit de 'Balans van de topsectoren', 26 september 2013.

Landenstudie

AWT-studie 1: *Vasthoudend innoveren. Een onderzoek naar het Duitse Wetenschapslandschap en R&D-beleid.* Februari 2013

Drie van deze adviezen waren al in 2012 in voorbereiding genomen. Omdat de voorbereiding van een advies ongeveer negen tot twaalf maanden in beslag neemt en vaak middenin het jaar start, lukt het niet om het werkprogramma binnen hetzelfde kalenderjaar geheel af te ronden.

Hierna volgt een korte samenvatting van de inhoud en doorwerking van elk van deze adviezen.

ADVIEZEN

Advies 80: Maatwerk in onderzoeksinfrastructuur. Strategisch investeren in grootschalige onderzoeksfaciliteiten.

Adviesvraag

De ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Economische Zaken hebben de AWT gevraagd om zich te buigen over de vraag hoe Nederland het best om kan gaan met de behoefte aan grootschalige onderzoeksfaciliteiten. Kort samengevat, luidt de adviesvraag: Welke strategie kan Nederland het best volgen ten aanzien van investeringen in en gebruik van grote onderzoeksinfrastructuur, zowel op nationaal als op Europees en mondiaal niveau.

Samenvatting

Dit advies gaat over de vraag welke strategie Nederland het best kan volgen ten aanzien van investeringen in en gebruik van grootschalige onderzoeksfaciliteiten. De ministers van OCW en van EZ stellen deze vraag tegen de achtergrond van het streven naar meer profilering van Nederlandse kennisinstellingen, de ontwikkeling van het topsectorenbeleid, de ontwikkelingen in het Europese onderzoeksbeleid, en de impulsen vanuit Europa in de richting van regionale specialisatie.

Het doel van dit advies is de rijksoverheid te helpen publieke middelen te investeren vanuit een strategische visie op wat Nederland nodig heeft. De relevante publieke middelen zijn niet alleen de gelden die NWO aan grote onderzoeksfaciliteiten besteedt, maar ook de budgetten die universiteiten, publieke onderzoeksinstituten en de diverse rijksdepartementen en andere overheden hiervoor bestemmen. De strategische visie waaraan behoefte is, is een visie op de positie en ontwikkeling van het Nederlandse onderzoek in een Europees en mondiaal kader. Het is een visie die aansluit op het profiel van kennisinstellingen, de ambities van topsectoren en de aanpak van maatschappelijke uitdagingen. Binnen deze visie bestaat niet alleen aandacht voor het wetenschappelijk belang van onderzoeksfaciliteiten, maar ook voor het economisch en maatschappelijk belang en voor doelmatigheid en continuïteit.

Om de ontwikkeling van een strategisch kader structureel te beleggen, beveelt de AWT de ministers van OCW en EZ aan om een permanente en onafhankelijke Commissie Grootschalige Onderzoeksfaciliteiten in het leven te roepen. Deze commissie krijgt tot taak de veelal bottom-up gedreven investeringsprocessen te overzien en strategisch te coördineren. Daartoe dient zij te waarborgen dat men bij beslissingen over investeringen in grote onderzoeksfaciliteiten de selectiecriteria op een evenwichtige manier gebruikt en een brede blik hanteert. Concreet pleit de AWT ervoor om de blik in vijf richtingen te verruimen en meer te kijken:

- in de breedte: naar het Europese en mondiale speelveld, naar mogelijke publieke en private partners;
- in de verte: naar de hele levenscyclus van infrastructuur en de bijbehorende kosten;
- in de hoogte: naar wat gegeven de doelstellingen adequate kwaliteit van infrastructuur is;
- in de diepte: naar de mogelijkheden voor publiek-publieke en publiek-private samenwerking in de ontwikkeling en het gebruik van infrastructuur;
- in de spiegel: naar hoe infrastructuur past in de bredere profilerings- en ontwikkelstrategie van kennisinstellingen en regio's.

Om te bevorderen dat men bij de evaluatie van investeringsopties een ruimere blik hanteert, beveelt de AWT een gefaseerd selectieproces aan, waarbij in de diverse fasen uiteenlopende expertises (met betrekking tot wetenschap, innovatie en business) betrokken worden. Ten slotte raadt de AWT de ministers aan om de randvoorwaarden te scheppen die een Commissie Grootschalige Onderzoeksfaciliteiten nodig heeft om goed te kunnen functioneren. De in Nederland beschikbare grote onderzoeksinfrastructuur

moet in kaart worden gebracht, de kennisinstellingen en de topsectoren moeten expliciteren wat hun strategie betekent voor hun behoeften aan grootschalige onderzoeksfaciliteiten, en het functioneren van faciliteiten moet gemonitord en geëvalueerd worden.

Technopolis heeft voor de AWT de praktijk in een aantal andere landen in kaart gebracht. In het advies is de informatie over de gang van zaken in de Verenigde Staten, Canada en Australië op het rapport van Technopolis gebaseerd.

Reacties anderen (politiek, 'veldpartijen')

Op 6 maart 2013 is het advies gepresenteerd op een congres georganiseerd door Horizon 2020 over grote infrastructuur voor een publiek van onderzoekers, medewerkers van onderzoeksorganisaties en beleidsmedewerkers van de overheid. Daar is het advies met instemming ontvangen door departementen en veldpartijen. De aanbevelingen worden zoveel mogelijk meegenomen in het proces van investeringen in de huidige NWO-roadmap (waarbij de heer Emmo Meijer, voorzitter van de AWT-projectgroep, direct betrokken was als voorzitter van de selectiecommissie). Dit proces heeft geresulteerd in de financiering van vijf projecten, zoals bekend gemaakt op 1 juli 2014. Het proces dat moet uitmonden in een nieuwe NWO-roadmap zal gemodelleerd worden volgens de aanbevelingen van het advies.

Een beleidsreactie op het advies wordt naar verwachting meegenomen in de wetenschapsvisie die het ministerie van OCW in 2014 uitbrengt.

Externe optredens, persaandacht

De voorzitter hield een presentatie tijdens het congres Route 2020: The Future for Large-Scale Research Infrastructures. Dit congres was een gezamenlijk initiatief van het ministerie van OCW, Science Park Amsterdam en NWO. Het advies heeft niet veel aandacht gekregen in de landelijke dagbladen en op de websites.

Advies 81: Kiezen voor kenniswerkers. Vaardigheden op de arbeidsmarkt voor kenniswerkers.

Achtergrond

De vraag naar kenniswerkers groeit wereldwijd sterker dan ooit. Kenniswerkers zijn de hoeksteen van de samenleving geworden, en zijn in toenemende mate bepalend voor het innovatieve vermogen van die samenleving. Kenniswerkers zijn steeds meer een dominante en onderscheidende factor binnen bedrijven, onderzoeksinstituten en de overheid. Hun arbeidsproductiviteit ligt hoger dan die van niet-kenniswerkers en ze zorgen voor de creatieve en innovatieve ideeën en nieuwe oplossingen. De maatschappij stelt hoge eisen aan (de opleiding van) kenniswerkers. Kenniswerkers moeten er voor (blijven) zorgen dat hun kennis en vaardigheden actueel zijn in een omgeving waar technologieën elkaar snel opvolgen en kennis en vaardigheden snel verouderen. Er zijn veel tekenen van een onbalans tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt voor kenniswerkers. Dit probleem – de mismatch tussen vraag en aanbod – is voor de ministers van OCW en Economische Zaken aanleiding geweest om de AWT gevraagd om advies te vragen. De adviesvraag luidt: Hoe kunnen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar worden afgestemd?

Samenvatting

Het World Economic Forum heeft uitgerekend dat Europa 45 miljoen extra talenten nodig heeft om een duurzame economische groei te verwezenlijken tegen 2030. Dat komt omdat samenlevingen zich wereldwijd tot kennissamenlevingen hebben ontwikkeld. Ook dreigt door onder andere de vergrijzing een groot tekort. Daarnaast is de rest van de wereld de westerse wereld snel aan het inhalen of zelfs aan het voorbijstreven. De AWT vindt dat Nederland voldoende kenniswerkers moet hebben om de concurrentie op de wereldmarkt aan te kunnen.

Nederland laat innovatief talent bij de middelbaar en hoogopgeleide werknemers onbenut en remt daarmee de economische groei. Om de talenten van potentiële 'kenniswerkers' wel te gebruiken, roept de AWT de overheid op om veel meer aandacht te besteden aan vaardigheden die vooral nodig zijn voor een goede toekomst. Ook moeten het onderwijs en het bedrijfsleven op dat vlak aan kruisbestuiving doen. Daarom raadt de AWT (regionale) overheden aan om onderwijs en bedrijfsleven sterker samen te laten experimenteren in de regio om meer kenniswerkers te genereren. De adviesraad pleit er eveneens voor om de Kenniswerkersregeling duurzaam (her) in te voeren.

De AWT heeft een aantal concrete adviezen voor het opleiden en benutten van voldoende kenniswerkers zoals:

- sluit een actieplan vaardigheden met het bedrijfsleven en onderwijs en zorg zo voor meer inzicht in de behoefte van en aandacht voor algemene vaardigheden;
- maak kenniswerkersvaardigheden onderdeel van onderwijsprogramma's door een combinatie van het aanleren van vaardigheden uit de alfa-, bèta- en gamma-richtingen. Doe dat juist ook in het middelbaar (beroeps)onderwijs;
- stimuleer learning on the job met bijvoorbeeld sabbaticals of stages waardoor (potentiële) kenniswerkers de ruimte krijgen om algemene vaardigheden te ontplooiën en te benutten;
- zet arbeids- en talentpools op voor meer regionale mobiliteit en doe dat samen met het Midden- en Kleinbedrijf (MKB);
- vorm arbeidspools met sectorgerelateerde regio's in het buitenland en haal zo nog meer kennis binnen;
- geef O&O-fondsen naast een sectoraal ook een regionaal karakter.

Reacties anderen (politiek, 'veldpartijen')

Op 12 september 2013 heeft de voorzitter van de AWT, Uri Rosenthal, het advies overhandigd aan de heer drs. S. Dekker, staatssecretaris van OCW. Tijdens het ontvangst benadrukte Uri Rosenthal dat Nederland innovatief talent onbenut laat bij middelbaar en hoogopgeleide werknemers. Om die talenten van potentiële 'kenniswerkers' wel te gebruiken dient de overheid veel meer aandacht te besteden aan vaardigheden. Ook moeten het onderwijs en het bedrijfsleven op dat vlak meer aan kruisbestuiving doen. Een half jaar later heeft Uri Rosenthal in een column n.a.v. een discussie in onder meer *The Economist* over de impact van nieuwe technologieën op de arbeidsmarkt, opnieuw aandacht gevraagd voor de boodschap van sterker inzetten op vaardigheden. De column werd goed ontvangen en geretweet.

Externe optredens, pers aandacht

Het Financieele Dagblad heeft er uitgebreid aandacht aan besteed in een artikel waar vooral werd ingegaan op hoe het aanbod van kenniswerkers kan worden vergroot en wat vooral het bedrijfsleven en de onderwijsinstellingen op korte termijn daarin kunnen bereiken. Ook is er een interview geweest met Luc Rietveld in het landelijke dagblad NRC Next. Daarnaast waren er artikelen op de website Clicknl.nl en is er in enkele blogs aan gerefereerd.

Advies 82: Waarde creëren uit maatschappelijke uitdagingen

Achtergrond

Het kabinet heeft de AWT gevraagd om advies uit te brengen over de vraag hoe in Nederland optimaal kan worden bijgedragen aan de aanpak van maatschappelijke uitdagingen via:

- i. het topsectorenbeleid
- ii. het profileringsbeleid
- iii. het Europese kaderprogramma Horizon 2020, dan wel een combinatie van deze beleidsprogramma's

Samenvatting

Wij staan voor maatschappelijke uitdagingen, als burgers, als bedrijfsleven, als wetenschappers, als overheid. Deze uitdagingen stellen ons voor opgaven, maar vormen ook kansen. Voor bedrijven zijn ze de markten van de toekomst, voor ambitieuze ondernemers een perspectief op nieuwe waardecreatie. Voor creatieve wetenschappers zijn ze een pad naar wetenschappelijke en maatschappelijke erkenning. Voor burgers zijn ze een uitnodiging tot betrokkenheid in de ontwikkeling van een veiligere, duurzamere en gezondere samenleving. Voor de overheid vormen maatschappelijke uitdagingen een mogelijkheid en een oproep om zich in een nieuwe rol te profileren. Soms is dat als participant en ondersteuner, vaak als makelaar of regisseur van een gezamenlijke aanpak, en soms als ondernemende voortrekker. Maatschappelijke uitdagingen vragen in onze tijd om een overheid die met kennis van zaken weet te inspireren en te motiveren, die rolvast is en consistent beleid voert.

De AWT vindt dat we de potentie van maatschappelijke uitdagingen in Nederland beter kunnen benutten. Topsectoren en kennisinstellingen hechten al veel belang aan het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen. Tegelijkertijd constateert de AWT dat daadkracht en coördinatie in de praktijk nog te wensen overlaten. Daarmee worden kansen gemist.

De aanbevelingen rusten op drie pijlers: leiderschap, governance en marktontwikkeling. Waar maatschappelijke uitdagingen in het geding zijn, is er behoefte aan meer leiderschap, aan gezamenlijke verantwoordelijkheid, initiatief en regie. Leiderschap is nodig om urgentie te creëren, prioriteiten te stellen, deze uit te dragen, te inspireren en continuïteit te garanderen. Goed leiderschap en helderheid omtrent verantwoordelijkheden maken governance gemakkelijker en faciliteren een productieve samenwerking tussen overheid en veldpartijen, en tussen het ministerie van Economische Zaken en de betrokken vakdepartementen of vakdirecties. Een overheid die leiderschap toont, biedt daarmee houvast aan bedrijven en kennisinstellingen. Een goede samenwerking kan als antwoord op maatschappelijke uitdagingen de creatie van nieuwe markten ondersteunen.

De AWT is er van overtuigd dat de drie pijlers gezamenlijk een stevige basis vormen waarop een nieuwe dynamiek in Nederland kan ontstaan. Deze dynamiek zal helpen om economische en maatschappelijke waarde te creëren op basis van maatschappelijke uitdagingen. In dat kader formuleert de AWT de volgende – korte samengevatte – aanbevelingen:

Aan de regering:

1. Toon meer leiderschap. Bouw voort op het topsectoren- en profileringsbeleid, en zorg daarbinnen inzake de maatschappelijke uitdagingen voor inspirerend en effectief leiderschap. Inspireer en moedig bedrijven en kennisinstellingen aan tot Dutch solutions voor global challenges. Sluit waar mogelijk aan bij industrieel leiderschap.
2. Zorg voor meer focus. Kies samen met het relevante veld van bedrijven, kennisinstellingen en universiteiten voor een beperkt aantal thema's of icoonprojecten: punten aan de horizon. Neem hiervoor deelthema's binnen de Grand Challenges van Horizon 2020. Selecteer die deelterreinen waarop Nederland kan uitblinken en leg keuzes en financiering – tot 2020 – vast.
3. Bevorder marktcreatie. Help markten ontstaan voor producten en diensten die bijdragen aan de aanpak van maatschappelijke uitdagingen. Faciliteer markten voor duurzaam geproduceerde producten via regelgeving, de aanpak van marktverstoringen en innovatiegericht overheidsaankoopbeleid.
4. Trek nadrukkelijk samen op. Neem de regie, investeer in onderling vertrouwen tussen departementen en treed gezamenlijk naar buiten: 'je gaat er samen over'.

De AWT beveelt de minister van Economische Zaken aan:

1. Zet binnen het topsectorenbeleid meer in op maatschappelijke uitdagingen. Doe dit samen met bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden. Zet deze koers in door: i) samen in te zetten op een aantal, binnen de Grand Challenges te selecteren, Nederlandse zwaartepunten; ii) intensiever samen te werken met andere departementen; iii) de governance-structuur van de topsectoren zo in te richten dat er meer ruimte is voor een adviserende rol van de vakdepartementen; iv) de

bijdrage van de topsectoren aan de maatschappelijke uitdagingen met specifiek instrumentarium te stimuleren; v) samen een beter gebruik te maken van het hele scala van beschikbare beleidsinstrumenten om transitieagenda's te realiseren en daarbij meer de ruimte op te zoeken binnen de Europese regels.

2. Lever maatwerk. Maatschappelijke uitdagingen verschillen van elkaar in de mate waarin en de manier waarop ze binnen de kaders van het topsectorenbeleid geadresseerd kunnen worden. Varieer de aanpak.

De AWT beveelt de minister van OCW aan:

1. Meer profilering op maatschappelijke uitdagingen. Moedig universiteiten, hogescholen en kennisinstellingen aan om zich in het kader van hun profilering nog meer te richten op de, door Nederland te selecteren, zwaartepunten binnen de Grand Challenges. Stem de toewijzing van overheidsmiddelen hierop verder af. Doe dit in dialoog met besturen van universiteiten en kennisinstellingen, NWO en de vakdepartementen.
2. Een meer gezamenlijk optreden in Brussel. Zorg voor een optimale aansluiting op Horizon 2020 vanuit Nederland door de vakdepartementen en betrek het veld intensiever daarbij.

De AWT beveelt de ministers van de andere vakdepartementen aan:

1. Wees meer innovatiegericht. Neem medeverantwoordelijkheid voor kennisontwikkeling en innovatie binnen de topsectoren. Zet zoveel mogelijk, binnen de context van het topsectorenbeleid, in op de gezamenlijk gekozen zwaartepunten die binnen het domein van het departement liggen. Wees hierbij regisseur en zo nodig voortrekker.
2. Neem initiatief. Zoek meer de dialoog met het ministerie van Economische Zaken over de eigen onderzoeks- en innovatieagenda waar die geadresseerd kan worden binnen het topsectorenbeleid.
3. Breng expertise in huis. Investeer meer in eigen (technische en sociaalwetenschappelijke) vakkennis op het terrein van de maatschappelijke uitdagingen binnen het domein van het departement en realloceer zo nodig bestaande departementale capaciteit, zodat het departement de rol van gezaghebbende gesprekspartner in de relatie met bedrijven en kennisinstellingen beter kan spelen.

Het opvolgen van deze aanbevelingen kan ervoor zorgen dat Nederland voorop komt te lopen in Europa: langs deze weg ontstaat een geïntegreerde aanpak van de drie, in Horizon 2020 gescheiden, pijlers: wetenschappelijke excellentie, industrieel leiderschap en maatschappelijke uitdagingen.

Reacties van anderen (politiek, veldpartijen)

Op 10 oktober is het advies overhandigd aan minister Kamp van EZ door raadslid Martin Schuurmans en de secretaris van de AWT. Het advies is positief ontvangen. De ontwikkeling naar een meer op de aanpak van maatschappelijke uitdagingen gericht topsectorenbeleid is reeds ingezet: Global challenges, Dutch solutions. Vanuit het ministerie van EZ is de dialoog met andere departementen over het topsectorenbeleid geïntensiveerd. De brief over het bedrijfslevenbeleid van de minister van EZ en de staatssecretaris van OCW aan de Tweede Kamer van 12 november verwijst naar het advies. Ook is het advies meegenomen in het IBO wetenschapsbeleid dat op 1 mei 2014 is uitgebracht.

Externe optredens, persaandacht

Het advies heeft geen aandacht gekregen in de landelijke dagbladen.

Advies 83: Going Dutch. De Kennissamenleving in internationaal perspectief.

Achtergrond

De AWT heeft dit advies op eigen initiatief uitgebracht. Deze publicatie verkent de kennissamenleving van de toekomst. De AWT wil de discussie in politiek en maatschappij over de toekomst van de kennissamenleving voeden en inspireren. Op basis van zijn analyse formuleert de AWT vier aanbevelingen om het Nederlandse kennis- en innovatiebeleid meer strategisch en toekomstbestendig te maken.

Samenvatting

Hoe ziet de kennissamenleving van de toekomst eruit? Wat betekent de internationalisering van de wereld van kennis, onderzoek, technologie en innovatie? De AWT wil de discussie in politiek en maatschappij over de toekomst van de kennissamenleving voeden en inspireren. Op basis van zijn analyse formuleert de AWT vier aanbevelingen om het Nederlandse kennis- en innovatiebeleid meer strategisch en toekomstbestendig te maken.

Een kennissamenleving omvat meer dan een kenniseconomie. Binnen een kenniseconomie wordt wetenschappelijke onderzoek gericht op het economisch concurrentievermogen, en bestaat het werk van steeds meer mensen uit het produceren, verwerken, toepassen en overdragen van kennis en informatie. Een kennissamenleving voegt hieraan het maatschappelijk perspectief toe. Onder de term kennissamenleving verstaat de AWT een samenleving waarin kennis niet alleen als productiefactor wordt gewaardeerd, maar ook om zijn intrinsieke waarde en zijn bijdrage aan het oplossen van maatschappelijke problemen.

De kennissamenleving kan alleen goed tot ontwikkeling komen, als daarvoor een stevig en stabiel draagvlak bestaat en als brede lagen van de bevolking in staat zijn hierin te participeren. Draagvlak voor de kennissamenleving impliceert een brede waardering voor kennis, wetenschap en onderzoek en de bereidheid om daarin te investeren, zowel publiek als privaat.

Investeren in kennis is belangrijk, maar ook lastig. Het rendement is onzeker, laat lang op zich wachten, of slaat elders in de wereld neer. De AWT denkt dat er mogelijkheden zijn om zo in kennis te investeren, dat deze risico's beperkt blijven, namelijk door Nederland als kennissamenleving verder te ontwikkelen tot een internationale hotspot van kennis.

Waar ontwikkeling in de industriële samenleving gedreven werd door een wereldwijde zoektocht naar goedkopere productiefactoren, vindt de dynamiek van de kennissamenleving plaats binnen internationale kennis-hotspots. En waar door de industriële dynamiek onvermijdelijk ook verliezers ontstaan, kent de kennissamenleving vooral winnaars. Voorwaarde is wel dat geïnvesteerd wordt in kennis, en dat samenlevingen verstandig kiezen voor kennis. Voor inspiratie hoe Nederland dat nog beter kan doen dan nu al het geval is, kijkt de AWT naar andere landen.

Kennissamenlevingen zijn er in verschillende varianten: de Angelsaksische (avontuurlijke kennissamenleving), de Rijnlandse (de behoedzame kennissamenleving) en ten slotte de Opkomende samenlevingen. Waar kennisproductie in Angelsaksische samenlevingen vooral goed ontwikkeld is binnen topuniversiteiten en innovatieve start-ups, daar zijn kennisontwikkeling en kennisuitwisseling in Rijnlandse samenlevingen naar verhouding sterk ontwikkeld binnen bedrijven. Terwijl Angelsaksische landen een hechte integratie van onderzoek en onderwijs kennen, op afstand van bedrijven, daar kenmerken Rijnlandse samenlevingen zich door een hechte integratie van kennisontwikkeling, kennistoepassing en arbeidspraktijk. Opkomende kennissamenlevingen omarmen het belang en de rol van kennis in hun economische ontwikkeling en zijn bezig met een inhaalslag. Nederland valt in een aparte categorie, en combineert de kenmerken van zowel de avontuurlijke als de behoedzame kennissamenleving: de combisamenleving.

Om te bepalen hoe Nederland zich in de toekomst het best verder kan ontwikkelen als kennissamenleving, is het noodzakelijk een beeld te hebben van de internationale context. Wordt kennis steeds meer vrij toegankelijk of zullen landen toch behoefte voelen 'hun' kennis af te schermen? De raad ziet drie mogelijke ontwikkelingslijnen: i) 'Westenwind' (business as usual): voortgang op de huidige weg, een halfopen kennissysteem met een dominante positie voor westerse landen en een afhankelijke positie voor opkomende landen; ii) 'Open vlakte' (high trust): een open kennissysteem waarin publiek gegenereerde kennis wereldwijd wordt gedeeld; iii) 'Eilanden' (low trust): een gesloten kennissysteem waarin publieke gegenereerde kennis alleen wordt gedeeld met een groep van landen binnen de eigen omgeving.

Nederland is als combiland bij uitstek toegerust om te floreren in Westenwind, een toekomst waarin het heden wordt voortgezet. Dat is echter op termijn niet bij voorbaat het meest waarschijnlijke toekomstbeeld. De wereld kan veranderen, bijvoorbeeld naar een meer open, mondiaal kennissysteem. In dat geval zullen de 'avontuurlijke' Angelsaksische kennissamenlevingen zich beter thuis zullen voelen. De wereld kan zich ook ontwikkelen in de richting van een meer gesloten, regionaal kennissysteem dat voor de 'behoedzame' Rijnlandse landen overzichtelijk en hanteerbaar zal zijn. Hoe de internationale ontwikkeling ook zal zijn, Nederland beschikt over een uitstekende uitgangspositie om zich aan elk scenario aan te passen.

Om ook in de komende decennia tot de meest innovatieve kennissamenlevingen te blijven behoren, beveelt de AWT aan to go Dutch. Met Going Dutch bedoelt de AWT in de eerste plaats zelfbewust voortbouwen op Nederlandse kwaliteiten, zoals het openstaan voor kritiek, het koesteren van informele communicatie en onderlinge verhoudingen, het zoeken naar consensus en draagvlak (onze poldertraditie) en naar balans (onze 'en-en-traditie'). Dit zijn kwaliteiten die kennisontwikkeling en innovativiteit ten goede komen. In de tweede plaats bedoelt hij hiermee dat Nederland verantwoordelijkheid moet nemen en actief een gepaste bijdrage moet leveren in mondiaal verband. Ons past geen free rider gedrag. Vandaar: let's go Dutch! Dit pleidooi werkt de AWT uit in de volgende vier aanbevelingen:

1. Ontwikkel een rijksbrede kennis- en innovatiestrategie, die voortbouwt op de Nederlandse 'en-en-traditie' (mondiaal & Europees, toegepast & nieuwsgierigheidsgedreven onderzoek, specifiek & generiek innovatiebeleid).
2. Zoek brede politieke consensus voor deze strategie onder bedrijfsleven, kenniswereld, vakbonden en maatschappelijke organisaties. Versterk daartoe: i) de ambitie van ondernemers, wetenschappers en werknemers, ii) de participatie van alle werkenden en de sociale samenhang – met aandacht voor ICT, databanken, onderwijs, kinderopvang, landschappelijke kwaliteit, mobiliteit, bereikbaarheid en infrastructuur – en iii) veerkracht en aanpassingsvermogen van sectoren door een internationale oriëntatie.
3. Bouw voort op het 'combikarakter' van de Nederlandse kennissamenleving (dat gekenmerkt wordt door een combinatie van Angelsaksische en Rijnlandse elementen), maar repareer enkele zwakkere punten en leer: i) van opkomende samenlevingen enthousiasme voor een strategie en creativiteit in het wereldwijd speuren naar bruikbare kennis; ii) van behoedzame samenlevingen een grotere waardering voor online kennisproductie, meer private verantwoordelijkheid voor onderwijs en onderzoek, en het bereiken van consensus over de te voeren strategie; iii) en van avontuurlijke samenlevingen een grotere waardering voor offline kennisproductie, een betere acceptatie van mislukkingen en het steunen van challengers.
4. Ontwikkel vanuit het topsectorenbeleid toonaangevende hotspots met een regionale en een maatschappelijke dimensie en zorg daarbij voor een goede branding van Nederland als geheel: Nederland Kennisland. Nederland heeft naar de volle overtuiging van de raad alles in huis om ook in de toekomst een belangrijke bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en toepassing van kennis. Daarvoor is een consistent beleid nodig dat oog heeft voor de kwaliteit en de diversiteit van het Nederlandse bedrijfsleven en de kennisinstellingen, maar dat vooral ondernemers, werknemers, onderzoekers, scholieren, studenten aanmoedigt om innovatief te zijn.

Reacties van anderen (politiek, veldpartijen)

Op 4 november bracht de AWT het advies *Going Dutch. De kennissamenleving in internationaal perspectief* uit aan de ministeries van OCW en EZ. Voor zover valt na te gaan is het advies niet aangeboden aan de Eerste en Tweede Kamer. Er is ook geen kabinetsreactie op gevolgd. Het advies is tegelijk met het WRR-advies 'Naar een lerende economie' gepubliceerd en heeft in dat verband wel de nodige aandacht in de media en in het veld gekregen.

Externe optredens, persaandacht

Op 8 november is er een opiniestuk van de AWT verschenen in de Volkskrant naar aanleiding van het WRR-rapport en het AWT-advies. De boodschap van dit opiniestuk en daarmee het AWT-advies werd breed opgepikt door de media. Er verscheen onder andere een column in de Volkskrant, in het Financieele Dagblad en een column en commentaar in het landelijke dagblad NRC Handelsblad. ScienceGuide plaatste een opiniestuk op zijn website en ook het Technisch Weekblad plaatste een opiniestuk van Friedus Valkema.

Landenstudie 1: Vasthoudend Innoveren. Een onderzoek naar het Duitse Wetenschapslandschap en R&D-beleid.

Achtergrond

De AWT wil leren van andere landen. Zeker op het terrein van wetenschap en innovatie kan dat nuttig zijn. Wetenschap en innovatie storen zich niet aan landsgrenzen en floreren alleen maar beter in internationaal verband. De AWT heeft daarom besloten een nieuwe reeks studies te starten waarin telkens het innovaties- en wetenschapssysteem van één land centraal staat. Bedoeld als relevant vergelijkingsmateriaal voor ons eigen beleid. Niet om best practices klakkeloos over te nemen, want dat werkt niet. Wel om nieuwe inspiratie en nieuwe ideeën op te doen.

De raad heeft ervoor gekozen om de reeks te beginnen met Duitsland. Voor deze keuze vallen verschillende redenen te geven. Duitsland is ons grootste buurland, daarnaast onze grootste handelspartner, en het is uiteraard gevoelsmatig onze grootste uitdager. Duitsland en Nederland hebben bovendien een sterke culturele verwantschap. Voor ons is echter doorslaggevend geweest dat Duitsland zich in tien jaar tijd heeft ontwikkeld van 'de zieke man van Europa' tot de *innovation leader* die in heel Europa wordt genoemd. Helaas ontbreekt het in Nederland veelal aan goede kennis van het Duitse R&D systeem. Vandaar dat we het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA) hebben gevraagd het Duitse R&D-landschap- en -beleid in kaart te brengen.

Samenvatting

Na de economische crises van de jaren zeventig van de twintigste eeuw leken de Westerse landen zich in de richting van een postindustriële samenleving te ontwikkelen. De productie van industriële goederen werd in toenemende mate verplaatst naar lagelonenlanden. Omdat de West-Europese landen deze concurrentiestrijd nooit konden winnen, legden zij zich meer toe op de financiële sector en dienstverlening.

Duitsland bleef echter consequent inzetten op industriële productie en specialiseerde zich in de productie van hoogtechnologische goederen. Het land zocht daarbij naar niches in de mondiale markt van gespecialiseerde producten. De industriële export is een belangrijke motor van de Duitse economie. Het bewijst dat de industrie in West-Europese landen op het gebied van geavanceerde technologieën grote potentie heeft.

Constance innovatie om een technologische voorsprong te behouden is een essentiële voorwaarde voor een florerende industrie. Duitsland investeert zeer systematisch, consequent en duurzaam in R&D. Ook Nederland beseft dat investeringen in kennis en innovatie van groot belang zijn, maar daarbij oriënteren we ons weinig op de manier waarop Duitsland met innovatie omgaat. Duitsland kent een lange traditie in het samenbrengen van wetenschap, technologie en industrie. De Duitse overheid

speelt daarin een bijzonder actieve rol, maar ook het bedrijfsleven voelt zich verantwoordelijk voor investeringen in onderzoek en innovatie. R&D is in Duitsland een project van nationaal belang waarover algemene consensus bestaat. Uit het Duitse voorbeeld kan Nederland wellicht inspiratie opdoen. Dit rapport brengt daarom het Duitse R&D-landschap en -beleid in kaart, focust op de factoren van het Duitse succes en stelt de vraag waarin Nederland van Duitsland zou kunnen leren.

Reacties van anderen (politiek, veldpartijen)

Op 4 februari heeft Staatssecretaris Dekker in aanwezigheid van de Duitse ambassadeur Manfred Emmes de studie in ontvangst genomen. Tijdens de bijeenkomst gaf ook VNO-NCW voorzitter Bernard Wientjes een reactie op de studie. De discussie met de zaal aan het einde van de bijeenkomst was zeer levendig. En ook in de dagen erna werd duidelijk dat er veel belangstelling was voor een overzichtswerk van het Duitse wetenschaps- en innovatiesysteem.

Externe optredens, pers aandacht

In het Financieele Dagblad werd een dubbelinterview gepubliceerd met Martin Schuurmans (raadslid AWT) en Ton Nijhuis (directeur DIA). In het interview gingen beide heren in op welke punten Duitsland een inspiratie kan zijn voor het Nederlandse beleid.

Deze studie heeft veel aandacht gekregen op de websites van Rathenau Instituut, ScienceGuide, Transfer Magazine, Innoveerpunt.nl, Innovationfactory.eu, Innovatiepunt.de. Daarnaast verscheen een column van Piet Borst in het landelijke dagblad NRC Handelsblad. De reacties op deze column zijn onder meer verschenen op de websites Beteronderwijs.nl en Bits-chips.nl.

AWT-briefadviezen

AWT briefadvies naar aanleiding van het regeerakkoord (januari 2013)

Achtergrond

Kennis- en innovatiebeleid moet speerpunt worden in het regeringsbeleid. Alleen dan kan Nederland zijn plek in de top 5 van meest competitieve economieën bestendigen. De raad pleit voor continuïteit van beleid en ziet investeringen in kennis als de bron van toekomstige welvaart.

Samenvatting

De AWT heeft met belangstelling kennisgenomen van beleidsplannen van het nieuwe kabinet op het terrein van het kennis- en innovatiebeleid in het regeerakkoord. Het voornemen om een beleid te voeren dat de innovatiekracht van het bedrijfsleven, de kennisinstellingen en de overheid optimaal richt “op de transitie naar een duurzame economie en groene groei, mede met het oog op versterking van het concurrentievermogen van de Nederlandse economie”, ondersteunt de raad van harte.

Consistentie en volharding in beleid zijn wezenlijk waar het draait om investeringen die pas op lange termijn – in de orde van tien tot twintig jaar – vrucht dragen. Het voornemen om in dat verband meer middelen vrij te maken voor programmatische samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven, en dit te bekostigen door verlaging van generieke (fiscale) subsidies, beschouwt de raad als een welkom herstel van de balans tussen specifiek en generiek beleid. Echter, dat het nieuwe kabinet de steun voor private investeringen in onderzoek en ontwikkeling in dit regeerakkoord per saldo opnieuw terugschroeft, vindt de raad om twee redenen uiterst ongelukkig. Ten eerste, uitgaven aan kennisontwikkeling en innovatie zijn investeringen waaraan wij nu en in de toekomst ons economisch potentieel ontlenuen. Wanneer bezuinigen noodzakelijk is, verdienen investeringen anders behandeld te worden dan consumptieve uitgaven. Ten tweede, het is van groot belang dat de overheid zich een betrouwbare partner toont die de afspraken nakomt en de plannen uitvoert waaraan de afgelopen twee jaar is gewerkt en die met het oog op de lange termijn zijn gemaakt. Met deze bezuinigingen

loopt het kabinet het risico dat bedrijven ook terugkomen op toezeggingen om meer in R&D te investeren in Nederland.

Het is van belang om in tijden van crisis investeringen in hoger onderwijs en onderzoek op peil te houden. Wat het fundamenteel onderzoek betreft, is de raad ingenomen met de extra investeringen, noodzakelijk om kennisinstellingen en bedrijven in Nederland in staat te stellen om te participeren in het Europese onderzoeksprogramma Horizon 2020 (*matching*). In het geval er middelen onttrokken worden aan de studiefinanciering voor het hoger onderwijs, zouden deze naar de mening van de raad gebruikt moeten worden ter verbetering van de kwaliteit van onderwijs en onderzoek in universiteiten en hogescholen. Bovendien meent de raad dat de effecten van de veranderingen in de studiefinanciering op de toegankelijkheid van en de deelname aan het hoger onderwijs goed in de gaten gehouden moeten worden.

Reacties anderen (politiek, ‘veldpartijen’), persaandacht

Het briefadvies heeft niet veel aandacht gekregen in de landelijke dagbladen. ScienceGuide plaatste een artikel op zijn website.

AWT briefadvies *Bundel de krachten met een ‘Connection Point Netherlands China’* (januari 2013)

Achtergrond

De AWT bracht in 2012 het advies ‘De Chinese handschoen’ uit over intensivering van de samenwerking tussen Nederland en China op het gebied van kennis en innovatie. In een nieuw briefadvies geeft de AWT nadere invulling aan de aanbeveling om een China-platform op te richten waarin Nederlandse partijen kennis, ervaring en contacten kunnen uitwisselen: het ‘*Connection Point Netherlands China*’ (CPNC).

Samenvatting

Het advies ‘De Chinese handschoen’ analyseert de opkomst van China als kennis- en innovatieland en concludeert dat het verstandig is voor Nederland om de samenwerking met China op het terrein van wetenschap en innovatie te intensiveren. Eén van de aanbevelingen die de AWT daarbij deed, was de oprichting van een China-platform in Nederland, met als doel een betere bundeling van de Nederlandse krachten in de samenwerking met Chinese *counterparts*. Het bedrijfsleven, de universiteiten en andere kennisinstellingen, gemeenten en provincies zijn – ieder voor zich – steeds actiever in China. Een platform om ervaringen, kennis en informatie te delen voor alle Nederlandse bedrijven, gemeenten en kennisinstellingen kan bijdragen tot een effectievere Chinees-Nederlandse samenwerking, aldus ‘De Chinese handschoen’.

De AWT heeft veel positieve reacties op zijn advies ontvangen. Het voorstel om een China-platform op te richten kreeg waardering, maar er waren ook vragen over het precieze doel, de financiering en de opzet. Dit was aanleiding om een nadere uitwerking te geven aan de aanbeveling voor de oprichting van een China-platform. Daartoe heeft de AWT in november 2012 drie bijeenkomsten georganiseerd met vertegenwoordigers van achtereenvolgens kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheden. Doel van de bijeenkomsten was om te inventariseren of er behoefte bestaat aan een China-platform en zo ja, welke vorm dit platform dan zou moeten hebben.

Een platform-oplossing zoals voorgesteld in ‘De Chinese handschoen’ moet de bestaande initiatieven van verenigingen en netwerken zoals VNC en het Guanxi.nu versterken en zeker niet proberen te vervangen. Het moet geen initiatief zijn dat alleen vanuit de overheid gelanceerd wordt. Integendeel, de aanpak kan alleen succesvol zijn als deze gedragen wordt door bedrijven, kennisinstellingen en decentrale overheden, en vooral door de bestaande netwerken rondom China.

Kortom, de oplossing moet een verbindende schakel zijn, een connectiepunt ‘in en van de bestaande netwerken’. De AWT noemt dat een ‘*Connection Point Netherlands China*’ (CPNC). Het CPNC moet liefst zo licht mogelijk worden uitgevoerd en kan bijvoorbeeld bestaan uit vijf door de overheid aan te

wijzen 'kennisdragers Nederland China'; dit zijn bijvoorbeeld de respectieve ambassadeurs van Nederland en China en drie kennisdragers uit overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen, die tezamen het boegbeeld van het CPNC vormen. Benoeming door en betrokkenheid van de overheid is nodig om het CPNC en het boegbeeld de juiste belangrijke status te geven naar China en naar Nederland.

Reacties anderen (politiek, 'veldpartijen')

De reactie van het kabinet op het briefadvies over het bundelen van krachten met een '*Connection Point Netherlands China*' is gecombineerd met de reactie op het advies 'De Chinese handschoen'. De reactie luidde als volgt: "Het advies van de AWT om een "*connection point*" op te richten als verbindende schakel is interessant en het verdient om nader te worden bestudeerd. Dit connection point zou bestaan uit een platform van kennisdragers enerzijds en een virtueel netwerk anderzijds. Met name het virtuele 'netwerk van netwerken' lijkt interessant, waarbij conform het advies van de AWT, verschillende bestaande netwerken en websites in aanmerking zouden kunnen komen om te participeren. Hierbij rijst wel de vraag in hoeverre één (virtueel netwerk) voor de drie sectoren (overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen) haalbaar zou zijn, of dat gestreefd zou moeten worden naar een virtueel netwerk per sector. Het inschakelen van kennisdragers uit de verschillende sectoren om de Nederlands-Chinese samenwerking te bevorderen, verdient het om nader te worden bezien. De betrokken bewindspersonen zijn hierbij echter van mening dat eventuele rollen en taken van dergelijke kennisdragers, waarbij wordt gedacht aan "boegbeelden" afkomstig uit de drie sectoren, ook nog nader onderwerp van beraad zouden moeten vormen. Een dergelijk platform zou wellicht grote meerwaarde kunnen bieden als het zich (ook) zou richten op strategische vraagstukken."

Vooralsnog lijkt het er echter op dat het kabinet heeft afgezien van het opstarten van een connection point.

Externe optredens, Persaandacht

De secretaris hield een presentatie tijdens het congres Samenwerking met China in Onderzoek & Innovatie. Dit was een gezamenlijk congres van Science Alliance en Universiteit Leiden met als doel het bevorderen van de samenwerking met China op het gebied van onderzoek, kennisontwikkeling en innovatie. De aanleiding voor het congres was het voorstel van de AWT aan de regering om de samenwerking tussen Nederland en China te structureren door middel van het instellen van een intermediair voor onderzoek en innovatie tussen Nederland en China. De betreffende ministeries hebben hierover inmiddels een standpunt ingenomen. Het doel was het inventariseren welke interacties op dit terrein het meest effectief zijn en het meest rendement opleveren.

AWT briefadvies *Eerste observaties uit de 'Balans van de topsectoren' (september 2013)*

Achtergrond

Het kabinet heeft aan de AWT gevraagd om in 2014 een 'Balans van de topsectoren' op te stellen. Op verzoek van de minister van Economische Zaken formuleerde de AWT in 2013 al een aantal eerste observaties en aandachtspunten rond de topsectorenaanpak.

Samenvatting

de topsectorenaanpak ondersteunt het kabinet een negental sterke economische sectoren met een combinatie van een generiek financieel instrumentarium en gerichte aandacht voor een optimale samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheid. Het kabinet heeft aangegeven het belangrijk te vinden om te leren van de ervaringen tot nog toe: (hoe) werkt de topsectorenaanpak? Waar en hoe kan de topsectorenaanpak verder worden verbeterd?

Op verzoek van de minister van EZ formuleerde de AWT al in 2013 een aantal eerste observaties en aandachtspunten rond de topsectorenaanpak. Het gaat daarbij om een voorlopige schets en niet om een volwaardige evaluatie. Daarvoor is het nog te vroeg; de uitvoering van de innovatiecontracten

komt nu op stoom (getuige bijvoorbeeld de net opgestelde spelregels voor publiekprivate samenwerking), het Techniekpact is onlangs ondertekend en de internationaliseringsagenda's worden vanaf dit jaar pas uitgevoerd. Het is nog te vroeg om conclusies te trekken of om in detail in te gaan op individuele topsectoren. Deze brief loopt daarmee vooruit op de 'Balans' van medio 2014.

In het kader van de 'Balans' heeft de AWT met vele stakeholders gesproken over de topsectoren-aanpak, onder andere in een drietal bijeenkomsten in juni in Zwolle, Utrecht en Eindhoven. De raad concludeerde dat het nu cruciaal is om de topsectorenaanpak voort te zetten. Er is voldoende steun bij partijen in het veld (lees: bedrijven en kennisinstellingen) voor de aanpak, en zeker weinig animo om het beleid nu fundamenteel te wijzigen. De aanpak behoeft echter wel verbetering. De raad heeft de volgende aandachtspunten voor verbeteringen:

- Verbeter de organisatie van de topsectoren;
- Concretiseer 'aansluiting van het MKB';
- Zet sterker in op de aanpak van sectoroverschrijdende (maatschappelijke) vraagstukken;
- Ga een dialoog aan met beleidsmakers op regionaal niveau en zorg voor afstemming tussen nationaal en regionaal bedrijvenbeleid;
- Faciliteer maatwerk in de inzet van instrumenten binnen verschillende topsectoren.

Reacties anderen (politiek, 'veldpartijen')

Het kabinet heeft een korte samenvatting en een reactie op het briefadvies opgenomen in de voortgangsrapportage over het bedrijfslevenbeleid in oktober 2013. De door de AWT benoemde aandachtspunten zijn allen geadresseerd. Deze punten komen ook terug in de beleidsprioriteiten die in 2014 zijn gesteld. Vanuit het veld ontving de AWT positieve reacties op het briefadvies. Ook in de Tweede Kamer is de brief aangehaald tijdens het debat over het bedrijfslevenbeleid in november 2013.

Persaandacht

Het briefadvies heeft weinig aandacht gekregen in de landelijke dagbladen en op de websites. ACadviseurs.nl plaatste een artikel op zijn website.

Externe bezoeken en presentaties AWT

11 juni bezoek van prof. Anne Glover en haar delegatie uit Brussel

Discussieonderwerpen waren:

- The complementarity of Dutch science policy and EU science policy.
- How to improve the mutual communication between the EU Chief Scientific Adviser and the Netherlands?

3 juli presentatie van AWT-advies 79 *Diensten Waarderen* verzorgd voor Syntens Masterclass Diensteninnovatie in Flevoland.

24 september werkbezoek aan het Nederlands Forensisch Instituut over innovatie en link tussen NFI en universiteiten.

2 oktober deelname aan AcTI Innovatieconferentie en Innovation Lecture van het ministerie van EZ. Het thema van de conferentie was *Grand Challenges: Innovating for Society*.

8 oktober de voorzitter nam deel als discussiant aan de TNO Round Tables over *Grote trends en de TNO strategie 2015-2018*.

15 november deelname als discussiant aan de expertsessie Toekomststrategie Nederlandse universiteiten. Dit was een gezamenlijk initiatief van de VSNU en het Rathenau Instituut. Dit traject verkent de kritische onzekerheden van de toekomst en onderzoekt hoe universiteiten, bedrijven en instellingen, lokale en landelijke politici en bestuurders hierop kunnen anticiperen. Het doel van dit traject is om te komen tot een toekomstbestendig universitair bestel in Nederland.

Colofon

Dit is een publicatie van de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid.

Juli 2014.

Contactpersoon: Dorette Corbey, secretaris/directeur AWT (secretariaat@awt.nl).